

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	JUDr. Kristina Ramešová
Téma práce:	Kyberprostor a informační bezpečnost
Rozsah práce:	711 106 znaků (včetně mezer)
Datum odevzdání práce:	15. 12. 2022

1. Aktuálnost (novost) tématu

Tématem předložené disertační práce je problematika bezpečnosti informací v kyberprostoru a kybernetická bezpečnost. Poskytování a využívání informací bylo vždy pro každou společnost i stát zásadní, nicméně v posledních desetiletích s ohledem na rozvoj informačních a telekomunikačních technologií získalo na nebývalém významu. Informace se stává cenným kapitálem, ale i mocnou zbraní, jak v oblasti soukromého, tak i veřejného sektoru. Informace v digitalizované podobě překračují hranice států, do popředí vystupuje problematika zajištění jejich dostatečné ochrany a zákonného využití, jakož i prostředků obrany ve vztahu k jejich zneužití v podobě nejrůznějších kybernetických útoků. Další střet nastává v podobě nastavení „odpovídající“ úrovně právní úpravy a regulace nakládání s těmito informacemi, kdy na jedné straně stojí svoboda projevu, zákaz cenzury atd. a na straně druhé ochrana soukromí, ale i veřejných zájmů, v podobě bezpečnosti, veřejného pořádku a dalších. Téma lze proto bez jakýchkoli pochyb považovat za velice aktuální, přínosné, a to jak pro doktrínu, tak i správněprávní praxi.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autorkou zpracovaná problematika zasahuje nejen do oblasti práva správního, ale i dalších právních odvětví, přičemž je třeba zohlednit i značný vliv práva EU. Současně jde o téma přesahující samotný obor práva a zasahující i do jiných věd, především technických (zejména informačních a komunikačních technologií). Jedná se tedy o téma relativně náročné co do svého zpracování.

Práce je vedle tradičního Úvodu a Závěru členěna do 3 hlavních kapitol, dále pak ještě vnitřně strukturovaných. K obsahu práce lze konstatovat, že autorka postupuje od obecného ke zvláštnímu, jednotlivé kapitoly na sebe navazují a směřují k naplnění autorkou stanoveného cíle práce. Tímto je dle autorky „prozkoumat problematiku kybernetické bezpečnosti v širších teoretických i praktických souvislostech.“ Dílčí cíle pak poněkud podrobněji a přehledněji vyplývají až ze Závěru práce. Autorka v něm konstatuje, že si stanovila 3 dílčí cíle, a to: „1. Popsat a objasnit společenské proměny související s globalizací a technologickým pokrokem, klíčové hodnoty a principy informační společnosti a působení právních norem v kyberprostoru, neboť bez detailnějšího rozboru uvedených témat by nebylo možné komplexně pojednat o právní úpravě kybernetické bezpečnosti. 2. Objasnit úlohu státu a limity veřejné moci při zajištění kybernetické bezpečnosti nejen z pohledu občanů ČR, ale i z hlediska mezinárodního společenství suverénních států, neboť kybernetické operace mohou zapříčinit vznik mezinárodní odpovědnosti státu. 3. Pojednat o českém zákoně o kybernetické bezpečnosti, o jeho vývoji a o klíčových zákonných institucích zajištění kybernetické bezpečnosti, tj. zejména o různých opatřeních, včetně těch, která může vydat NÚKIB, ústřední správní úřad kybernetické bezpečnosti.“

Z pohledu využitých zdrojů lze konstatovat, že autorka řádně pracovala s dostupnými zdroji k dané problematice, a to v opravdu značné šíři. Lze ocenit práci s velkým množstvím zahraničních zdrojů, což je dáno i tím, že česká odborná literatura se doposud ještě nevěnovala všem otázkám dané problematiky, i proto bylo nezbytné sáhnout ke zdrojům zahraničním. Pokud

jde o judikaturu, tak zejména české soudy příliš otázek v této oblasti doposud neřešily. Práci se zdroji tedy hodnotím kladně.

Pokud jde o použité vědecké metody, autorka pracuje primárně za pomoci popisné metody a metody analýzy, a to zejména relevantní právní úpravy, jakož i dalších dokumentů vztahujících se k dané problematice. Dále je v rámci některých kapitol pracováno taktéž s metodami komparační povahy. Nejenom v Závěru pak nechybí autorčin syntetický pohled.

3. Formální a systematické členění práce

Disertační práce je řádně strukturována a logicky uspořádána. Pro lepší přehlednost vcelku rozsáhlých kapitol by bylo vhodné je na konci vždy doplnit o dílčí závěry a shrnutí. Práce je vybavena relevantním poznámkovým aparátem a lze konstatovat, že autorka pracovala dostatečně s odbornou literaturou, právními předpisy i dalšími zdroji, a to včetně hojného počtu zdrojů zahraničních. Práce je psána odborným jazykem, bez stylistických či gramatických pochybení.

4. Vyjádření k práci

Z pohledu mých připomínek a podnětů k obsahu disertační práce lze uvést zejména tyto:

- V Úvodu práce není popsána použitá vědecká metodologie, ale zejména mi zde absentuje stanovení konkrétních hypotéz a výzkumných otázek, což považuji pro tento typ vědecké práce za esenciální náležitost. Cíl práce vymezen je, nicméně velmi obecně.
- S výše uvedenou výhradou pak úzce souvisí zřejmě nejzásadnější výtka k celé disertační práci, a to je velmi popisný charakter práce, autorka často popisuje instituty od jejich základu, velmi obecně a zeširoka, čtenář se pak v některých pasážích ztrácí. To potom působí ve svém důsledku mj. i to, že některým otázkám nelze věnovat dostatečnou hloubku zkoumání. S ohledem na to, že jde o problematiku velmi aktuální a relativně „novou“, bych očekávala řešení vícero problémů, sporných otázek, jejich hlubší analýzu, vč. kritické analýzy stávajících názorů a řešení, jakož i formulaci návrhů *de lege ferenda*.
- Určitě by také s ohledem na značnou popisnost práce bylo vhodné více do textu začlenit konkrétní příklady popisovaných institutů, resp. více teorii demonstrovat na praktických případech.
- S ohledem na velkou popisnost práce mi v ní také chybí četnější názory autorky na problematické aspekty, návrhy jejich řešení *de lege lata* i *de lege ferenda* atd.

Nicméně i přes výše uvedené výhrady mám za to, že předložená disertační práce naplnila svůj cíl. Domnívám se, že práce jako celek poskytuje odborně fundovaný pohled na danou problematiku i její dílčí aspekty, vykazuje vyváženost i logickou uspořádanost s věcnou návazností jednotlivých otázek zpracovávané problematiky. Lze tedy mít za to, že předmětnou disertační prací prokázala disertantka schopnost samostatné tvůrčí vědecké práce, jakož i schopnost její výsledky kvalifikovaným způsobem dále zprostředkovat.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	V Úvodu práce bohužel absentuje formulace konkrétních hypotéz. Uveden je nicméně alespoň obecnější cíl a dílčí cíle práce (viz výše). Ty dle mého názoru autorka svojí prací naplnila.
--------------------	--

Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka prokázala schopnost samostatného vědeckého zpracování daného tématu. Se zdroji bylo pracováno řádným způsobem, včetně zdrojů cizojazyčných.
Logická stavba práce	Disertační práce je řádně členěna a logicky uspořádána. Autorka postupuje systematicky, jednotlivé kapitoly na sebe navazují a směřují k naplnění autorkou vytčeného cíle. Pro větší přehlednost textu a snadnější orientaci by bylo vhodné text doplnit dílčími závěry.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce je vybavena relevantním poznámkovým aparátem a lze konstatovat, že disertantka řádně pracovala s odbornou literaturou, právními předpisy, jakož i judikaturou. Oceňuji práci se zahraničními zdroji.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Téma bylo zvoleno dle mého názoru až příliš široce. Text je velmi popisný, v některých aspektech mohly být vypuštěny obecné popisné pasáže, výčty, definice atd. (zejména tam, kde jde o základní informace k problematice, popř. jde o text zákonů či jiných zdrojů), a více prostoru mohlo být věnováno hlubší analýze problematických a sporných aspektů, včetně prezentace názorů autorky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Disertační práce má odpovídající úpravu textu.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je psána odborným jazykem, bez gramatických či stylistických pochybení.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K ústní obhajobě navrhuji tato témata:

- Za jakých podmínek je dle autorky přípustný tzv. zpětný hacking?
- Jak autorka nahlíží na prvky „privatizace“ veřejné správy v dané oblasti? Jaká lze identifikovat pozitiva, a naopak i negativa tohoto řešení?
- Jakými konkrétními prostředky se mohou dotčené subjekty bránit proti opatřením NÚKIB? A za jakých podmínek?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	---

V Olomouci dne 28. 1. 2023

Doc. JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D., v.r.
oponent/oponentka